

Sygn. akt II AKa 433/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Rafał Kaniok (spr.)

Sędziowie: SA – Ewa Jethon

SA – Grzegorz Salamon

Protokolant: – sekr. sąd. Olaf Artymiuk

przy udziale oskarżyciela posiłkowego – (...) Spółdzielni Rolniczo – Handlowej (...) w G. w likwidacji

oraz Prokuratora Hanny Gorajskiej - Majewskiej

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2018 r.

sprawy

1) A. S. (1) s. W. i A. z d. N., urodz. (...) w T.

oskarżonego z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k., art. 263 § 2 k.k.

1) B. Z. (1) s. J. i S. z d. G., urodz. (...) w Ł.

oskarżonego z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., art. 263 § 2 k.k.

2) R. K. (1) s. F. i L. z d. W., urodz. (...) w K.

3) A. B. (1) z d. K., c. W. i W. z d. M., urodz. (...) w Ł.

4) W. D. (1) s. T. i H. z d. S., urodz. (...) w B.

5) R. L. (1) s. J. i B. z d. D. urodz. (...) w M.

6) A. R. (1) s. Z. i A. z d. C., urodz. (...) w M.

7) J. Ż. (1) s. S. i S. z d. K., urodz. (...) w K.

oskarżonych z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

na skutek apelacji, wniesionych przez obrońców oskarżonych i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 6 października 2016 r. sygn. akt VIII K 234/12

1) **uchyla zaskarżony wyrok wobec oskarżonego R. K. (1) i w tym zakresie postępowanie karne umarza na podstawie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., obciążając wydatkami w sprawie w tej części Skarb Państwa;**

2) **uchyla zaskarżony wyrok wobec oskarżonych A. S. (1), B. Z. (1), A. B. (2), W. D. (1), R. L. (1), A. R. (1) oraz J. Ż. (1) i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

A. S. (1), R. K. (1), B. Z. (1), A. B. (3), W. D. (1), R. L. (1), A. R. (1), J. Ż. (1) zostali oskarżeni o to, że:

I. w okresie 14 czerwca 2007 r. do 18 lutego 2010 r. działając wspólnie i w porozumieniu, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, działając na szkodę zarządzanego i nadzorowanego podmiotu (...) Spółdzielni Rolniczo Handlowej (...) z/s w G., która od dnia 30.09.2007 r. jest w likwidacji, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, spowodowali szkodę majątkową w wielkich zamiarach w kwocie 14.795.018,46 złotych, w ten sposób że - A. S. (1) pełniąc funkcję prezesa, a następnie likwidatora w/w spółdzielni, będąc zobowiązanym, na podstawie 48 § 1 ustawy z dnia 16.09.1982 r. prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r., Nr 188, poz. 848) oraz § 28 statutu spółdzielni z dnia 25.06.1995 r. (ze zmianami) do zajmowania się sprawami majątkowymi w/w spółdzielni, czego członkowie rady nadzorczej w osobach R. K. (1), A. B. (2), R. L. (1), A. R. (1), J. Ż. (1), B. Z. (1) i W. D. (1) mieli świadomość i jednocześnie nie dopełnili ciężącego obowiązku, naruszając art. 44, 46 § 1 pkt. 2 b w/w ustawy oraz § 21 ust. 1 § 22 ust. 2 pkt. 2 w/w statutu - wspólnie, w wyniku naruszenia obowiązujących każdego z nich w/w przepisów, doprowadzili do bezprawnego wyprowadzenia, poprzez wniesienie aportem, majątku w/w spółdzielni o wartości 15.442.000 złotych do spółki (...)M. sp. z o.o. z/s w G., a w konsekwencji powstania szkody majątkowej w wielkich rozmiarach w kwocie 14.795.018,46 złotych, w następstwie realizacji uchwały nr 3 z dnia 7.07.2007 r. o trybie wniesienia przedsiębiorstwa do spółki oraz uchwały nr 3 z dnia 0.06.2009 r. w sprawie wyrażenia zgody na zmianę umowy spółki z o.o. (...)M. i podwyższeniu jej kapitału, podczas gdy obie w/w uchwały, jako sprzeczne z art. 125 § 3, § 5 i 5a ustawy prawo spółdzielcze były nieważne z mocy prawa oraz sprzedaży należących do w/w spółdzielni 590 udziałów w spółce (...)M. sp. z o.o. w G. w dniu 8.02.2010 r. po cenie 590.000 złotych (1000 złotych za udział), podczas gdy ich wartość rynkowa wynosiła 3.361.911,43 złotych, w wyniku czego odnieśli korzyść majątkową:

1) A. B. (3) w kwocie 234.907,74 złotych, która nabyła 50 z w/w udziałów,

2) R. L. (1) w kwocie 164.435,42 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,

3) A. R. (1) w kwocie 164.435,42 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,

4) J. Ż. (1) w kwocie 164.435,42 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów

5) B. Z. (1) w kwocie 197.322,50 złotych, który nabył 42 z w/w udziałów,

6) W. D. (1) w kwocie 164.435,42 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,

7) R. K. (1) w kwocie 164.435,42 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,

oraz umożliwili odniesienie korzyści majątkowej przez:

8) E. B. w kwocie 187.926,19 złotych, która nabyła 40 z w/w udziałów,

9) H. B. w kwocie 140.944,64 złotych, która nabyła 30 z w/w udziałów,

10) J. K. (1) w kwocie 93.963,09 złotych, który nabył 20 z w/w udziałów,

- 11) T. K. (1) w kwocie 93.963,09 złotych, który nabył 20 z w/w udziałów,
- 12) T. K. (2) w kwocie 164.435,42 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,
- 13) A. M. (1) w kwocie 291.285,60 złotych, która nabyła 62 z w/w udziałów,
- 14) A. O. w kwocie 211.416,97 złotych, która nabyła 45 z w/w udziałów,
- 15) K. S. w kwocie 164.435,42 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,
- 16) B. S. w kwocie 169.133,57 złotych, która nabyła 36 z w/w udziałów,

tj. o czyn z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k. wobec A. S. (1) i o czyn z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. wobec R. L. (1), B. Z. (1), A. B. (2), W. D. (1), R. K. (1), A. R. (1), J. Ż. (1)

a nadto

A. S. (1) został oskarżony o to, że:

II. w dniu 04 października 2011 r. w domu w W. 5 posiadał bez wymaganego zezwolenia broń palną gazową w postaci pistoletu gazowego (...) mod. P. (...) kal. 8 mm,

tj. o czyn z art. 263 § 2 k.k.

a nadto

B. Z. (1) został oskarżony to, że:

III. w dniu 05 października 2011 r. w M. w domu przy ul. (...) posiadał bez wymaganego zezwolenia broń palną gazową w postaci pistoletu gazowego (...) kal. 8 mm nr (...) -G oraz amunicję w postaci dziewięciu naboju pistoletowych CS gazowych kal. 8 mm i ośmiu naboju pistoletowych alarmowych kal. 8 mm,

tj. o czyn z art. 263 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w Warszawie orzekł, że:

I. oskarżonych A. S. (1), R. L. (1), B. Z. (1), A. B. (2), W. D. (1), R. K. (1), A. R. (1) i J. Ż. (1) w ramach czynu zarzucanego im w punkcie I aktu oskarżenia uznaje za winnych tego, że w okresie bliżej nieustalonym, nie później niż od dnia 10 lutego 2010 r. do dnia 15 lutego 2010 r. w G. działając wspólnie i w porozumieniu na szkodę zarządzanego i nadzorowanego przez te osoby podmiotu - (...) Spółdzielni Rolniczo Handlowej (...) z/s w G. w likwidacji oraz działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wyrządzili temu podmiotowi szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w kwocie nie niższej niż 1.212.060,60 złotych, w ten sposób, że - A. S. (1) pełniący funkcję likwidatora w/w spółdzielni i będąc zobowiązanym, na podstawie art. 48 § 1 ustawy z dnia 16.09.1982 r. prawo spółdzielcze (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1443) oraz § 30 statutu spółdzielni z dnia 25.06.1995 r. (ze zm.) do zajmowania się sprawami majątkowymi w/w spółdzielni, czego członkowie rady nadzorczej w osobach R. K. (1), A. B. (2), R. L. (1), A. R. (1), J. Ż. (1), B. Z. (1) i W. D. (1) mieli świadomość nadużył swoich uprawnień w procesie przekształcania Spółdzielni w spółkę prawa handlowego w ten sposób, że samodzielnie, wbrew przyjętemu wcześniej i zaakceptowanemu przez Zebranie Przedstawicieli Spółdzielni trybowi przekształcenia, podjął decyzje o sprzedaży należących do w/w spółdzielni 590 udziałów w spółce (...) M. sp. z o.o. w G. za cenę 590.000 złotych (1000 złotych za udział), podczas gdy ich wartość wynosiła nie mniej niż 1.802.060,60 złotych, w wyniku czego korzyść majątkową odnieśli:

- 1) A. B. (3) w kwocie nie niższej niż 102.717 złotych, która nabyła 50 z w/w udziałów,
- 2) R. L. (1) w kwocie nie niższej niż 71.901,90 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,

3) A. R. (1) w kwocie nie niższej niż 71.901,90 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,
4) J. Ż. (1) w kwocie nie niższej niż 71.901,90 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów
5) B. Z. (1) w kwocie nie niższej niż 86.282,28 złotych, który nabył 42 z w/w udziałów,
6) W. D. (1) w kwocie nie niższej niż 71.901,90 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,
7) R. K. (1) w kwocie nie niższej niż 71.901,90 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,
oraz umożliwili odniesienie korzyści majątkowej przez:

8) E. B. w kwocie nie niższej niż 82.173,60 złotych, która nabyła 40 z w/w udziałów,
9) H. B. w kwocie nie niższej niż 61.630,20 złotych, która nabyła 30 z w/w udziałów,
10) J. K. (1) w kwocie nie niższej niż 41.086,80 złotych, który nabył 20 z w/w udziałów,
11) T. K. (1) w kwocie nie niższej niż 41.086,80 złotych, który nabył 20 z w/w udziałów,
12) T. K. (2) w kwocie nie niższej niż 71.901,90 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,
13) A. M. (1) w kwocie nie niższej niż 127.369,08 złotych, która nabyła 62 z w/w udziałów,
14) A. O. w kwocie nie niższej niż 92.445,30 złotych, która nabyła 45 z w/w udziałów,
15) K. S. w kwocie nie niższej niż 71.901,90 złotych, który nabył 35 z w/w udziałów,
16) B. S. w kwocie 73.956,24 złotych, która nabyła 36 z w/w udziałów,

tj. czynu z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wobec A. S. (1) i czynu z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wobec R. L. (1), B. Z. (1), A. B. (2), W. D. (1), R. K. (1), A. R. (1) i J. Ż. (1) i za to na podstawie art. 296 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. w zw. z art. 309 k.k. wymierza kary:

- A. S. (1) 1 (jeden) rok i 8 (osiem) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę 300 (trzysta) stawek dziennych, ustalając wysokość stawki dziennej na 100 (sto) złotych,
- R. K. (1) 1 (jeden) rok i 5 (pięć) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę 200 (dwieście) stawek dziennych, ustalając wysokość stawki dziennej na 100 (sto) złotych,
- J. Ż. (1) 1 (jeden) rok i 4 (cztery) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę 180 (sto pięćdziesiąt) stawek dziennych, ustalając wysokość stawki dziennej na 200 (dwieście) złotych,
- R. L. (1), B. Z. (1), A. B. (3), A. R. (1) i W. D. (1) 1 (jeden) rok i 3 (trzy) miesiące pozbawienia wolności oraz grzywnę 150 (sto pięćdziesiąt) stawek dziennych, ustalając wysokość stawki dziennej na 50 (pięćdziesiąt) złotych.

II. oskarżonego A. S. (1) uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu w punkcie II aktu oskarżenia czynu i za to na podstawie art. 263 § 2 k.k. wymierza karę 6 (sześć) miesięcy pozbawienia wolności;

III. oskarżonego B. Z. (1) uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu w punkcie III aktu oskarżenia czynu i za to na podstawie art. 263 § 2 k.k. wymierza karę 6 (sześć) miesięcy pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. kary pozbawienia wolności orzeczone wobec A. S. (1) łączy i wymierza temu oskarżonemu karę 2 (dwa) lat pozbawienia wolności;

V. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. kary pozbawienia wolności orzeczone wobec B. Z. (1) łączy i wymierza temu oskarżonemu karę 1 (jeden) rok i 6 (sześć) miesięcy pozbawienia wolności;

VI. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk art. 70 § 1 pkt. 1 kk wykonanie orzeczonych wobec wszystkich oskarżonych kar pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres próby wynoszący po 4 (cztery) lata;

VII. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonych kar grzywny zalicza okres zatrzymania A. B. (2) w dniu 04 października 2011 r., R. L. (1), B. Z. (1) i A. R. (1) w dniu 05 października 2011 r., J. Ż. (1) w dniu 06 października 2011 r., A. S. (1) i R. K. (1) w dniu 19 października 2011 r. i uznaje kary grzywny za wykonane do wysokości 2 (dwóch) stawek dziennych;

VIII. na podstawie art. 41 § 1 k.k. orzeka wobec oskarżonego A. S. (1) środek karny zakazu zajmowania stanowisk członka zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej albo likwidatora w spółkach prawa handlowego oraz w spółdzielniach na okres 4 (czterech) lat;

IX. na podstawie art. 41 § 1 k.k. orzeka wobec oskarżonych R. L. (1), B. Z. (1), A. B. (2), W. D. (1), R. K. (1), A. R. (1) i J. Ż. (1) środek karny zakazu zajmowania stanowisk członka rady nadzorczej albo komisji rewizyjnej w spółkach prawa handlowego oraz w spółdzielniach na okres 4 (czterech) lat;

X. na podstawie art. 44 § 6 k.k. orzeka przepadek przez zniszczenie dowodów rzeczowych w postaci pistoletu gazowego (...) kal. 8 mm nr (...) -G, amunicji w postaci dziewięciu nabojów pistoletowych CS gazowych kal. 8 mm i ośmiu nabojów pistoletowych alarmowych kal. 8 mm oraz pistoletu gazowego (...) mod. P. (...) kal. 8 mm. wraz z magazynkiem szczegółowo wymienionych w wykazie dowodów rzeczowych Drz 216-288 pod pozycją 93, 94, 105 i 106 (tom XXVIII, k. 5375-5376);

XI. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. dowody rzeczowe w postaci dokumentów szczegółowo wymienione w wykazie dowodów rzeczowych Nr I/310/10 pod pozycją 2 do 3, 6 do 12, 17, 25, 26, 29 do 33, 35, 37, 39, 40, 43, 45, 46, 48 do 55 i 64 (tom IV, k. 737-740) nakazuje zwrócić (...) Spółdzielni Rolniczo Handlowej (...) z siedzibą w G. w likwidacji;

XII. Na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. dowody rzeczowe w postaci dokumentów szczegółowo wymienione w wykazie dowodów rzeczowych Nr I/310/10 pod pozycją 4, 13 do 16, 34, 36, 38, 41, 42, 44, 47 i 67 (tom IV, k. 737-740) nakazuje zwrócić (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.;

XIII. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. dowody rzeczowe w postaci dokumentów szczegółowo wymienione w wykazie dowodów rzeczowych Drz 216-288 pod pozycją 78 do 85 i 87 (tom XXVIII, k. 5375-5376) nakazuje zwrócić R. K. (1);

XIV. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. dowody rzeczowe w postaci dokumentów szczegółowo wymienione w wykazie dowodów rzeczowych Drz 216-288 pod pozycją 90 i 91 (tom XXVIII, k. 5375-5376) nakazuje zwrócić J. J. (2);

XV. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. dowody rzeczowe w postaci dokumentów szczegółowo wymienione w wykazie dowodów rzeczowych Drz 216-288 pod pozycją 95 do 104 (tom XXVIII, k. 5375-5376) nakazuje zwrócić B. Z. (1);

XVI. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. dowody rzeczowe w postaci dokumentów szczegółowo wymienione w wykazie dowodów rzeczowych Drz 216-288 pod pozycją 107 i 108 (tom XXVIII, k. 5375-5376) nakazuje zwrócić W. D. (1);

XVII. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. dowody rzeczowe w postaci dokumentów szczegółowo wymienione w wykazie dowodów rzeczowych Drz 216-288 pod pozycją 109 do 120 (tom XXVIII, k. 5375-5376) nakazuje zwrócić A. R. (1);

XVIII. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. dowody rzeczowe w postaci dokumentów szczegółowo wymienione w wykazie dowodów rzeczowych Drz 216-288 pod pozycją 121 do 150 (tom XXVIII, k. 5375-5376) nakazuje zwrócić R. L. (1).

XIX. na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. zasądza na rzecz Skarbu Państwa tytułem kosztów procesu od oskarżonych:

- A. S. (1) kwotę 11.208,65 (jedenaście tysięcy dwieście osiem i 65/100) złotych, w tym kwotę 6300 (sześć tysięcy trzysta) złotych tytułem opłaty,
- R. K. (1) kwotę 9.208,65 (dziewięć tysięcy dwieście osiem i 65/100) złotych, w tym kwotę 4300 (cztery tysiące trzysta) złotych tytułem opłaty,
- J. Ż. (1) kwotę 12.408,65 (dwanaście tysięcy czterysta osiem i 65/100) złotych, w tym kwotę 7500 (siedem tysięcy pięćset) złotych tytułem opłaty,
- R. L. (1), B. Z. (1), A. B. (2), W. D. (1) i A. R. (1) kwotę po 6.708,65 (sześć tysięcy siedemset osiem i 65/100) złotych w tym kwotę po 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem opłaty.

Od powyższego wyroku apelacje wnieśli obrońcy oskarżonych i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego tj. (...) Spółdzielni Rolniczo – Handlowej (...) w G. w likwidacji.

Obrońcy oskarżonego A. S. (1) zarzucili wyrokowi:

w odniesieniu do zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 296 § 2 i 3 k.k.:

I. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia tj.:

1. art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie przez Sąd meriti dowolnej, niezgodnej z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oceny dowodów, polegającej na:

a) uznaniu za niewiarygodne wyjaśnień oskarżonego A. S. (1) w zakresie, w jakim wskazuje, iż sprzedaż udziałów odbyła się w celu zaspokojenia roszczeń spółdzielców, którzy nie objęli udziałów w spółce (...).M. Sp. z o.o., z uwagi na fakt, że w opinii Sądu meriti - sprzedaż miała nastąpić z tego względu, iż oskarżony miał obawiać się swojego odwołania ze stanowiska prezesa Spółdzielni w sytuacji, gdy ustalenie Sądu I instancji nie znajduje potwierdzenia w treści protokołu Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki (...).M. Sp. z o.o. z dnia 7 grudnia 2009 r. (k. 3046-3069), na który Sąd się powołuje jako podstawa swojego ustalenia, a nadto A. S. (1) uzyskał absolutorium w latach 2010-2011 zarówno jako likwidator Spółdzielni, jak również prezes Zarządu Spółki F. Sp. z o.o.;

b) uznaniu za wiarygodne zeznań A. M. (2), J. S., U. S., T. W. jako korespondujących z ustalonym stanem faktycznym w zakresie rzekomego nieprzychylnego traktowania spółdzielców przez organy Spółdzielni i zmywy oskarżonych mającej na celu wyprowadzenie majątku ze Spółdzielni pomimo, że zeznania te są niespójne, sprzeczne z innymi dowodami - w szczególności z dokumentów i dowodu z nagrania audio z przebiegu Zebrania Przedstawicieli z dnia 30.06.2009 r., a także pomimo subiektywizmu i negatywnego nastawienia powyższych świadków w stosunku do osoby A. S. (1), bez krytycznego ustosunkowania się do ich treści i bez uzasadnienia przyjętego stanowiska;

c) wybiórczym potraktowaniu zeznań innych świadków, w szczególności Z. C. i K. K. w zakresie, w jakim wskazują na powody odmowy nabycia przez nich udziałów w Spółce (...).G. Sp. z o.o. oraz zeznań świadków wskazujących, iż cena rynkowa udziałów w obrocie między (...) Spółki (...).M. Sp. z o.o. kształtowała się na poziomie 1.000 zł za 1 udział, tj. np. E. P., T. Ś., J. K. (2), D. K. i Z. K. (1);

2. art. 410 k.p.k. przez pominięcie, przy dokonywaniu przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych, stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku, istotnych okoliczności płynących z przeprowadzonych w niniejszej sprawie dowodów, tj.:

a) pominięcie okoliczności, że A. S. (1) do czasu zastosowania środka zapobiegawczego w postaci zakazu pełnienia funkcji likwidatora Spółdzielni i Prezesa Spółki F. Sp. z o.o. na mocy postanowienia Prokuratora z dnia 20.10.2011 r. (sygn. akt 1 Ds. 1177/11) w sposób niezakłócony pełnił te funkcje, uzyskując uprzednio absolutorium za lata 2009 i 2010, co przeczy ustaleniu Sądu I instancji, iż pod koniec 2009r. A. S. (1) obawiał się odwołania go ze stanowiska likwidatora Spółdzielni i dlatego sprzedał 590 udziałów Spółdzielni w kapitale zakładowym Spółki (...).G. Sp. z o.o.;

b) pominięcie literalnej treści uchwały nr 3 Zebrania Przedstawicieli członków Spółdzielni (...) w G. w likwidacji z dnia 30.06.2009r. w sprawie wyrażenia zgody na zmianę umowy Spółki (...).M. Sp. z o.o. i podwyższenie jej kapitału skierowanego do członków Spółdzielni i jej załącznika w postaci projektu uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki (...).M. Sp. z o.o. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o 211.000 zł w sytuacji, gdy ujęty w tej uchwale szczegółowy proces obejmowania przez członków Spółdzielni udziałów w Spółce (...).M. nie przewidywał umorzenia udziałów Spółdzielni w kapitale zakładowym Spółki (...), co przeczy ustaleniu Sądu I instancji, iż przyjęty plan przekształcenia przewidywał umorzenie tych udziałów;

c) pominięcie przy ustalaniu stanu faktycznego okoliczności płynących z zeznań T. F. (k. 6720v-6721), w których opisywał powody odstąpienia od standardowego modelu przekształcenia spółdzielni w spółkę i zaniechanie umorzenia udziałów Spółdzielni w Spółce (...), co przeczy ustaleniu Sądu I instancji, iż A. S. (1) samowolnie naruszył harmonogram likwidacji Spółdzielni;

d) pominięcie przy ustalaniu stanu faktycznego okoliczności płynących z zeznań T. F. (k. 6721-6721v), w których potwierdził, że gdy pojawiły się pretensje ze strony spółdzielców dotyczące prowadzenia tzw. procesu przekształcenia, szczególnie przydziału udziałów w spółce (...) w drugim etapie ich obejmowania - zgodnie z uchwałą nr 3 Zebrania Przedstawicieli Spółdzielni z dnia 30.06.2009 r. (i wykonującą ją uchwałą Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki (...).M. Sp. z o.o. z dnia 01.07.2009 r. w tym samym przedmiocie) - to pojawił się pomysł sprzedania udziałów Spółdzielni w Spółce (...) w celu uzyskania środków na zaspokojenie spółdzielców, którzy nie przystąpili do Spółki; nie miała to być darowizna tylko wykonanie uchwały ostatniego Zebrania Przedstawicieli o podziale majątku pozostałego po Spółdzielni w trybie art. 125 Prawa Spółdzielczego, co potwierdza wyjaśnienia A. S. (1) w zakresie motywów i pobudek sprzedaży 590 udziałów należących do Spółdzielni w Spółce (...).M. Sp. z o.o.;

które to naruszenia doprowadziły do poczynienia przez Sąd I instancji błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku;

II. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, które miały wpływ na jego treść, a mianowicie:

1. przyjęcie przez Sąd I instancji, iż członkowie Spółdzielni to ludzie bezradni i niedoinformowani w sytuacji, gdy większość z nich to osoby o wieloletnim doświadczeniu biznesowym, o średnim lub wyższym wykształceniu, a wysłanie do wszystkich członków pisemnej informacji za zwrotnym potwierdzeniem odbioru o możliwości objęcia udziałów w Spółce, umożliwiło nawet mało obrotnym osobom, w okresie niemal półtoramiesięcznym, pokonanie wszelkich przeszkód i znalezienie sposobności do telefonicznego zgłoszenia, a następnie podpisania w dogodnej chwili aktu notarialnego o objęciu udziałów, co wykluczało kolej etap tej procedury;

2. przyjęcie przez Sąd I instancji, że oskarżony posiadał uprzywilejowaną ilość głosów mogąc samodzielnie rozstrzygać o wszystkich sprawach w sytuacji, gdy te uprzywilejowane głosy miały znaczenie li tylko w Spółce, a nie w Spółdzielni, przy czym łączna ilość głosów udziałowców w spółce wynosiła 3910 (a więc ilość głosów oskarżonego jako reprezentanta Spółdzielni (1800) wynosiła poniżej 50%;

3. przyjęcie przez Sąd meriti, że A. S. (1) nadużył swoich uprawnień w procesie przekształcania Spółdzielni w spółkę prawa handlowego w ten sposób, że samodzielnie, wbrew przyjętemu wcześniej i zaakceptowanemu przez Zebranie Przedstawicieli Spółdzielni trybowi przekształcenia podjął decyzję o sprzedaży 590 udziałów Spółdzielni w Spółce (...).M. Sp. z o.o. w sytuacji, gdy A. S. (1) nie naruszył żadnego postanowienia uchwały nr 3 Zebrania Przedstawicieli członków (...) w G. w likwidacji z dnia 30.06.2009r. w sprawie wyrażenia zgody na zmianę umowy Spółki (...).m. Sp. z o.o. i podwyższenie jej kapitału skierowanego do członków Spółdzielni, stanowiącej jedyną przyjętą przez Zebranie Przedstawicieli podstawę postępowania w procesie tzw. przekształcenia Spółdzielni w spółkę prawa handlowego;

4. ustalenie Sądu Okręgowego, że sprzedaż 590 udziałów Spółdzielni w Spółce (...)M. nastąpiła z pokrzywdzeniem Spółdzielni w sytuacji, gdy Spółdzielnia uzyskała cenę rynkową za sprzedaż udziałów, ukształtowaną w obrocie pomiędzy (...) Spółki (...)M. Sp. z o.o.

co doprowadziło do niezasadnego uznania oskarżonego A. S. (1) za winnego popełnienia przestępstwa z art. 296 § 2 i 3 k.p.k.;

w odniesieniu do zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 263 § 2 k.k.:

I. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia tj. art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, polegającej na zaniechaniu oceny wyjaśnień oskarżonego A. S. (1) w zakresie czynu zarzucanego mu w pkt II aktu oskarżenia, co doprowadziło do błędnego i przedwczesnego przyjęcia umyślnego działania oskarżonego;

II. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, będący wynikiem powyżej wskazanego naruszenia postępowania, mający wpływ na treść wyroku, polegający na błędnym uznaniu, że oskarżony A. S. (1) świadomie posiadał broń palną bez zezwolenia, w sytuacji, gdy oskarżony zapomniał o posiadanej broni palnej, której posiadanie w dacie zakupu nie wymagało zezwolenia, co doprowadziło do niezasadnego uznania, że oskarżony umyślnie posiadał broń palną bez zezwolenia.

W konkluzji skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od czynów zarzucanych mu w pkt I i II aktu oskarżenia.

Obrońcy oskarżonych: A. B. (2), J. Ż. (1), R. K. (1), B. Z. (1), R. L. (1), A. R. (1), W. D. (1) zarzucili wyrokowi:

I. na podstawie przepisów art. 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a w szczególności obrazę:

1. przepisów art. 2 § 2 k.p.k., 167 k.p.k. oraz art. 193 § 1 k.p.k., polegającą na zaniechaniu dopuszczenia z urzędu dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu wyceny przedsiębiorstw i spółek prawa handlowego w celu określenia tynkowej wartości 590 udziałów w spółce (...)M. Sp. z o.o. z siedzibą w G. (dalej: Spółka (...)) w dacie ich sprzedaży, w sytuacji, gdy dla dokonania ustaleń w powyższym zakresie nie były miarodajne opinie biegłych w przedmiocie wyceny nieruchomości, wniesionych przez (...) Spółdzielnię Rolniczo Handlową (...) z/s w G. w Likwidacji (dalej: Spółdzielnia) aportem do Spółki (...), albowiem nie uwzględniały one żadnych czynników mających wpływ na rynkową wartość udziałów spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, co doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych, że ww. udziały zostały sprzedane poniżej ich wartości rynkowej, czym wyrządzono szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w majątku Spółdzielni;

2. przepisów art. 4 k.p.k., 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., polegającą na naruszeniu zasady swobodnej kontrolowanej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, jak również na zaniechaniu oparcia zaskarżonego orzeczenia całokształcie okoliczności ujawnionych w rozprawie głównej, poprzez:

- całkowite pominięcie przy ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie sygn. akt: V Ca 1746/15 (k. 7946-7962). ujawnionego na rozprawie w dniu 26 września 2016 r., z którego wynika, że nieruchomości wniesione aportem przez Spółdzielnię do Spółki (...), nigdy nie przestały być własnością Spółdzielni, co w realiach przedmiotowej sprawy oznacza, że w dacie sprzedaży 590 udziałów, Spółka (...) nie była właścicielem nieruchomości wniesionych aportem przez Spółdzielnię, których wartość Sąd Okręgowy przyjął jako jedyny czynnik mający wpływ na wycenę wartości 590 udziałów;

- nieuzasadnione przyjęcie, że oskarżeni mieli świadomość co do bezprawności i konsekwencji samodzielnie podjętej przez Likwidatora Spółdzielni decyzji o sprzedaży 590 udziałów w Spółce (...), w sytuacji gdy nigdy nie zostali zapoznani z wiadomością e-mail z dnia 23 stycznia 2010 r. wysłana przez T. F.. co wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, w tym z wyjaśnień oskarżonych, a w szczególności z wyjaśnień oskarżonego A. S. (1), przy jednoczesnym braku jakichkolwiek dowodów, które mogłyby dać podstawę do przyjętych przez Sąd Okręgowy ustaleń,

- pominięcie przez Sąd Okręgowy przy dokonywaniu ustaleń odnośnie wartości rynkowej 590 udziałów transakcji sprzedaży udziałów pomiędzy udziałowcami, którzy sprzedawali posiadane przez siebie udziały za cenę 800,00 zł za jeden udział (D. i Z. K.) oraz 1.000,00 zł za jeden udział (m. i. E. P., J. K. (2) oraz T. Ś.);

II. ponadto, niezależnie od powyższych zarzutów obraży przepisów postępowania skutkujących błędami w poczynionych przez Sąd meriti ustaleniach faktycznych, wyłącznie z najdalej posuniętej ostrożności procesowej, gdyby Sąd Apelacyjny uznał, wbrew twierdzeniom obrony, że Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny, zaskarżonemu wyrokowi, na podstawie przepisu art. 438 pkt 1) k.p.k., zarzucamy rażącą obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie naruszenie przepisu art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k., polegające na niewłaściwym zastosowaniu tych przepisów, w wyniku przyjęcia, że zachowanie oskarżonych wypełniło znamiona przestępstwa z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k., w sytuacji, gdy jak ustalił Sąd Okręgowy w opisie przypisanego czynu Likwidator Spółdzielni „samodzielnie (...) podjął decyzję o sprzedaży należących do w/w spółdzielni 590 udziałów w spółce (...)”, co wyklucza działanie oskarżonych wspólnie i w porozumieniu z Likwidatorem Spółdzielni, przy jednoczesnym braku przypisania oskarżonym w opisie czynu jakiegokolwiek czynności sprawczej, mogącej wypełniać znamiona tego przestępstwa.

W konkluzji wnosili o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonych A. B. (2), J. Ż. (1), R. K. (1), B. Z. (1), R. L. (1), A. R. (1), W. D. (1) od popełnienia czynu przypisanego im w pkt I zaskarżonego wyroku, a w odniesieniu do B. Z. (1) określenie okresu próby za karę wymierzoną za czyn przypisany w pkt III zaskarżonego orzeczenia do 1 roku,

ewentualnie

- uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zarzucił wyrokowi:

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 7 k.p.k. - poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego bez uwzględnienia zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego tj.:

1) brak zbadania prawnej dopuszczalności przekształcenia Spółdzielni w spółkę prawa handlowego i bezkrytyczne przyjęcie, że plan przekształcenia Spółdzielni autorstwa Kancelarii (...) Sp. z o.o. był zgodny z ustawą Prawo spółdzielcze, w sytuacji, gdy Prawo spółdzielcze nie przewidywało bezpośredniego przekształcenia spółdzielni w spółkę prawa handlowego, zaś T. F. w swoim zeznaniu z dnia 14 listopada 2013 r. przyznał, że na ówczesnym etapie prawnym nie było wprost przewidzianej drogi przekształcenia spółdzielni w spółkę z o.o., a ponadto T. F. nie dysponował jakimkolwiek tytułem zawodowym (tj. radca prawny, adwokat lub doradca podatkowy) zaś jego podmiot nie był wpisany na listę podmiotów uprawnionych do świadczenia usług doradztwa finansowego lub prawnego, aby w sposób kompetentny, rzetelny i całościowy wypowiadać się o tematyce przekształcenia spółdzielni w spółkę prawa handlowego,

2) brak wzięcia pod uwagę, że były likwidator Spółdzielni (...) nie przedstawił na jakimkolwiek etapie procesu przekształcenia Spółdzielni w spółkę z o.o. jednoznacznej opinii prawnej członkom Spółdzielni oraz członkom Zebrania Przedstawicieli, że bezpośrednie przekształcenie Spółdzielni w spółkę prawa handlowego jest możliwe, w

sytuacji gdy, to na nim ciążył obowiązek zapewnienia opracowania projektów uchwał przekształceniowych w zgodzie z prawem i przedstawienie takich propozycji prawidłowych uchwał organowi władnemu do podjęcia formalnej uchwały, takie zaniechanie wprowadziło w błąd członków Spółdzielni oraz członków Zebrania Przedstawicieli i wyrobiło w nich mylne przekonanie, że takie bezpośrednie przekształcenie jest możliwe, co z kolei skutkowało podjęciem przez nich uchwał dopuszczających do faktycznego przekształcenia Spółdzielni w spółkę pod firmą (...)M. Sp. z o.o. (w dalszej części: Spółka (...)),

3) brak analizy treści art. 125 § 3 ustawy Prawo spółdzielcze, który zezwala na rozdysponowanie majątku Spółdzielni nie wcześniej niż po upływie, co najmniej 6 miesięcy od dnia ogłoszenia wzywającego wierzycieli, w sytuacji, gdy ogłoszenie o likwidacji zostało opublikowane w Monitorze Spółdzielczym Nr 6 z dnia 31.12.2007r., a likwidator A. S. (1) w tym samym dniu przeniósł przedsiębiorstwo Spółdzielni do Spółki (...), oraz w sytuacji, gdy, żadna uchwała Zebrania Przedstawicieli nie upoważniła go do przeniesienia przedsiębiorstwa Spółdzielni do Spółki (...) zaraz po otwarciu likwidacji, a zatem nastąpiło rażące przekroczenie przez A. S. (1) schematu przekształceniowego Spółdzielni już w tym momencie,

4) brak analizy jednoznacznych w swej treści ustaleń wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28.04.2011 r. (sygn. akt VI ACa 1143/10) w zakresie nieprawidłowości w procesie likwidacji i brak odniesienia tych ustaleń również do działań likwidatora A. S. (1) (a jedynie ustalenie, że wyrok ten ma odniesienie tylko do uchwał Zebrania Przedstawicieli), w sytuacji gdy rzeczony wyrok wskazywał nie tylko na nieprawidłowości samych uchwał, lecz również na nieprawidłowości w działaniach likwidatora A. S. (1), a w szczególności takie jak: oświadczenie woli o wniesieniu przedsiębiorstwa Spółdzielni w formie aportu do spółki z o.o. od razu po otwarciu procesu likwidacyjnego, bez zaspokojenia lub co najmniej zabezpieczenia wierzycieli, a orzecznictwo Sądu Najwyższego zabrania takich czynności, jako czynności zmierzających do obejścia prawa, nawet w sytuacji gdy, uchwała Zebrania Przedstawicieli uprawnia likwidatora do przeprowadzenia takich czynności, a zatem bezpodstawne usankcjonowanie działań A. S. (1) w procesie likwidacji poprzez „usprawiedliwienie” go, że skoro Zebranie Przedstawicieli podjęło uchwały jawnie sprzeczne z prawem, to A. S. (1) musiał je bezwzględnie wykonać i tym samym błędne uznanie, że jest to okoliczność uwalniająca od jakiegokolwiek odpowiedzialności prawnokarnej,

5) brak wysnucia jakichkolwiek wniosków, co do wysokości poniesionej szkody przez Spółdzielnię z okoliczności, że likwidator A. S. (1) w zamian za dokonanie aportu przedsiębiorstwa Spółdzielni o wartości rynkowej 8.320.000 zł, objął w Spółce (...) w imieniu reprezentowanej Spółdzielni jedynie udziały o wartości 10.000 zł!, w sytuacji gdy, żadna uchwała Zebrania Przedstawicieli nie upoważniła go do objęcia tak małej wartości udziałów w zamian za aport o tak ogromnej wartości i już z zasad doświadczenia życiowego można wysnuć wniosek, że wnosząca aport w tej wysokości Spółdzielnia ponosi realną szkodę w wysokości 8.310.000 zł, gdyż nie uzyskuje w objętych udziałach ekwiwalentu wniesionego aportu, a dodatkowo gdyż wyzuwa się z prawa do rozporządzania tym aportem [już w Spółce (...)] poprzez pozbawienie się większościowego pakietu głosów na Zgromadzeniu Wspólników Spółki (...), gdyż większość głosów na Zgromadzeniu Wspólników uzyskał A. S. (1), pozostali oskarżeni oraz członkowie ich rodzin;

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj.:

6) art. 193 §1 i 2 k.p.k. - poprzez brak zasięgnięcia opinii biegłego lub biegłych albo instytutu naukowego, w sytuacji gdy, w przedmiotowej sprawie wręcz konieczne było ustalenie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wymagających wiadomości specjalnych w zakresie rzetelnej wyceny majątku przeniesionego aportem ze Spółdzielni do Spółki (...) a tym samym w zakresie realnej szkody spowodowanej działaniami oskarżonych, zaś opinia rzeczoznawcy E. J. (1) nasuwała wiele wątpliwości pod kątem przyjęcia odpowiedniej metody wyceny nieruchomości przeniesionych aportem ze Spółdzielni do Spółki (...), jak również rzeczoznawcy temu, jako rzeczoznawcy wynajętemu przez Spółdzielnię postawiony został w przedmiotowej sprawie zarzut zaniżenia wartości wycenianych w operatach szacunkowych nieruchomości (sprawa została ostatecznie, wyłączona do odrębnego rozpoznania), zaś Sąd I instancji w ogóle nie odniósł się do tego zarzutu, jak również nie wskazał, czy sprawa tego rzeczoznawcy została prawomocnie zakończona, co przemawia za brakiem bezstronności Sądu I instancji i całkowicie nieobiektywną wyceną zarówno majątku przeniesionego do Spółki (...), jak i znacznie zaniżoną wysokością szkody spowodowanej przez oskarżonych;

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj.:

7) art. 410 k.p.k. - poprzez pominięcie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z opinii rzeczoznawcy majątkowego M. D. (1) powołanego na zlecenie prokuratury i zaniechanie przyjęcia wartości nieruchomości przekazanych Spółce (...) przez Spółdzielnię tytułem aportu na kwotę 15.442.000 zł, a zarazem przyjęcie ich wartości na kwotę 8.280.315 zł z opinii rzeczoznawcy E. J. (1) przy jednoczesnym wskazaniu, że opinia E. J. (1) (wynajętego do wyceny na zlecenie oskarżonego A. S. (1)!) budziła wątpliwości, co do sposobu wyceny ww. nieruchomości, a jednocześnie przy braku wyjaśnienia z jakiej przyczyny Sąd I instancji odmówił wiarygodności opinii rzeczoznawcy majątkowemu M. D. (1), jak również przy braku szczegółowego wyliczenia czy rzeczywiście uwzględnienie taksy notarialnej i ewentualnych kłopotów ze sprzedażą nieruchomości skutkują tak niską wyceną E. J. (1) (8.320.315 zł) w stosunku do wyceny M. D. (1) (15.442.000 zł), pozostawiając to wyliczenie w sferze domysłów i domniemań,

8) art. 410 k.p.k. - poprzez pominięcie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z opinii rzeczoznawcy majątkowego M. D. (1) i zaniechanie ustalenia rzeczywistej szkody Spółdzielni wyrządzonej przez oskarżonych przy przyjęciu za podstawę wartości nieruchomości przekazanych Spółce (...) przez Spółdzielnię tytułem aportu na kwotę 15.442.000 zł, w sytuacji, gdy Sąd I instancji przyjął za podstawę obliczenia szkody Spółdzielni wyrządzonej przez oskarżonych kwotę z 8.280.315 zł z budzącej wiele wątpliwości opinii E. J. (1), a jednocześnie nie wskazał, jakie wątpliwości zachodzą do opinii M. D. (1),

9) art. 410 k.p.k. - poprzez pominięcie i zaniechanie oceny wniosków z opinii sześciu biegłych (tj. R. R., P. B., O. Ł., S. W., M. D. (2), M. S.) powołanych przez Prokuraturę Rejonową w Grodzisku Mazowieckim w sprawie sygn. akt 1 Ds. 223 (k. 3967 - 4069), w szczególności w ostatniej części „Podsumowanie”, w sytuacji gdy, z przedmiotowej opinii wynika, że „działania likwidatora spółdzielni były podjęte w wykonaniu zamiaru wykorzystania braku świadomości prawnej z zakresu funkcjonowania spółdzielni wśród dużej części jej członków”, a zatem wśród dużej części Zebrania Przedstawicieli, co w konsekwencji skutkowało zmanipulowaniem tych członków w celu przeforsowania korzystnych dla likwidatora i współpracujących z nim oskarżonych uchwał, zatem nieuprawnione jest ustalenie, że likwidator jedynie wykonywał uchwały Zebrania Przedstawicieli, gdyż w rzeczywistości je kreował;

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj.:

10) art. 5 § 2 k.p.k. - poprzez usunięcie wątpliwości, co do prawidłowości sporządzenia przez E. J. (1) operatów szacunkowych dotyczących wyceny nieruchomości wniesionych przez Spółdzielnię tytułem aportu do Spółki, w tym, co do zastosowanych przez tego rzeczoznawcę kryteriów wyceny na korzyść oskarżonych, w sytuacji, gdy wątpliwości takie dało się usunąć poprzez powołanie biegłego niezależnego biegłego sądowego (a nie skorzystanie z prywatnej opinii biegłego wynajętego przez oskarżonego A. S. (1)!), albo biegłych albo instytucji naukowej lub specjalistycznej, a jednocześnie Sąd I instancji w żaden sposób nie wyjaśnił, dlaczego nie powołał takiego biegłego, albo biegłych, jak również w żaden sposób nie wyjaśnił jakie ewentualne przeszkody stały na powołaniu takiego biegłego, albo biegłych oraz nie wskazał z jakiej przyczyny nie udało się usunąć przedmiotowych przeszkód;

co spowodowało:

- błąd w ustaleniach faktycznych, przyjęty za podstawę zaskarżonego wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na ustaleniu, że:

- suma wartości nieruchomości przeniesionych aportem ze Spółdzielni do Spółki (...) w procesie przekształcenia Spółdzielni w spółkę z o.o. wyniosła 8.280.315 zł, zamiast co najmniej 15.442.000 zł,

- wysokość wyrządzonej Spółdzielni szkody wyniosła 1.212.060,60 zł, podczas gdy w rzeczywistości szkoda wyrządzona Spółdzielni oscylowała w granicach 15.442.000 zł, ze względu na utratę przez Spółdzielnię pakietu większościowego nad majątkiem na rzecz wąskiej grupy oskarżonych, ich rodzin i współpracujących z nimi osób,

- wysokość korzyści majątkowych odniesiona przez oskarżonych ze szkody wyrządzonej Spółdzielni jest na poziomie ustalonym przez Sąd I instancji, podczas gdy biorąc pod uwagę, że wartość majątku przeniesionego aportem do Spółki (...) jest znacznie wyższa, niż to wynika z opinii biegłego E. J. (1), wysokość korzyści odniesionych przez wszystkich oskarżonych należy ocenić na znacznie wyższym poziomie,

- oskarżeni odpowiadają jedynie za nieprawidłowości przy trzecim etapie obejmowania udziałów w Spółce (...), podczas gdy oskarżeni, w tym w szczególności likwidator A. S. (1) odpowiadają również za wiele innych czynności podjętych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej na szkodę Spółdzielni, a w szczególności za doprowadzenie do wyprowadzenia przedsiębiorstwa Spółdzielni do Spółki (...) o wartości księgowej co najmniej 8.320.000 zł i objęcie w zamian za aport udziałów o wartości 10.000 zł oraz doprowadzenie do utraty pakietu kontrolnego nad majątkiem Spółdzielni,

co w konsekwencji doprowadziło do nieuzasadnionego skazania oskarżonych na zbyt niskie kary w odniesieniu do znacznej szkodliwości czynów, których dopuścili się w celu osiągnięcia korzyści majątkowych.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji wraz z rozstrzygnięciem o kosztach procesu w II instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje wniesione przez obrońców oskarżonych oraz pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych okazały się po części zasadne, w zakresie w którym przedstawione tam zarzuty i argumenty przytaczane na ich poparcie, doprowadziły do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Waga i ilość uchybień wskazanych w apelacjach, którymi obciążony jest zaskarżony wyrok i związana z tym konieczność przeprowadzenia w znaczącej części postępowania dowodowego oraz ponownej weryfikacji i oceny materiału dowodowego (w aspekcie ustalenia podstawowych faktów istotnych dla stwierdzenia, czy zostały wyczerpane znamiona czynów przypisanych oskarżonym – w tym w szczególności, czy zaistniała szkoda majątkowa w wielkich rozmiarach w rozumieniu art. 296 § 3 k.k.), wyklucza możliwość wydania wyroku reformatoryjnego w postępowaniu odwoławczym.

Powyższe nie oznacza, że wszystkie zarzuty i argumenty apelacyjne (kwestionujące co do zasady faktyczną podstawę zaskarżanego wyroku oraz prawidłowość poczynionej w tej mierze oceny dowodów) zasługują na uwzględnienie ani też, że zaskarżony wyrok jest w całej rozciągłości oczywiście nietrafny i że co za tym idzie, po przeprowadzeniu ponownego postępowania pierwszoinstancyjnego – zapadnie radykalnie odmienne rozstrzygnięcie co do wszystkich oskarżonych.

W szczególności, nie można w tym momencie jednoznacznie przesądzić, w oparciu o zebrany dotychczas materiał dowodowy, że przedstawiona w apelacjach ocena dowodów, oraz wywiedzione na tej podstawie konkluzje w zakresie ustaleń faktycznych są słuszne i że w efekcie w sprawie winien zapaść (postulowany we wnioskach apelacyjnych obrońców) wyrok uniewinniający wszystkich oskarżonych od popełnienia zarzucanych im w akcie oskarżenia czynów.

Skoro jednak, zarówno sposób kształtowania podstawy dowodowej orzeczenia, w tym w zakresie dotyczącym oszacowania rozmiarów ewentualnej szkody, jak i zaprezentowana w pisemnych motywach wyroku, ocena dowodów nie odpowiadają wymogom stawianym przez przepisy prawa procesowego, w tym zwłaszcza wymienione w apelacjach przepisy art. 7 k.p.k. i 410 k.p.k., 5 § 2 k.p.k. oraz art. 193 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. to oparte na tej podstawie ustalenia faktyczne nie mogą być (na obecnym etapie postępowania) zaakceptowane, a tym samym zaskarżony wyrok nie może uzyskać rangi prawomocności.

Już w tym miejscu należy zauważyć, że pomimo konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku w odniesieniu do czynu z art. 296 § 2 i 3 k.k. w całości (co było powiązane z konstrukcją czynu przypisanego oskarżonym pkt I wyroku

w kontekście ram czynu zarzucanego oskarżonym w akcie oskarżenia), za bezpodstawne zostały uznane przez Sąd Apelacyjny, te zarzuty zawarte w apelacji oskarżyciela posiłkowego, które dotyczyły ocen i ustaleń Sądu I instancji w zakresie dotyczącym tzw. I i II etapu postępowania przekształceniowego polegającego na obejmowaniu udziałów w spółce (...) przez członków pokrzywdzonej spółdzielni (zarzuty obrazy przepisów postępowania z pkt 1), 2), 3), 4), 5), 6) i 10) ww. apelacji oraz zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych – ostatni akapit str. 7 apelacji). Zarzuty wymienione powyżej nie miały wpływu na uchylenie wyroku, a zatem niezależnie od faktu uchylenia wyroku w całości, co do czynu z pkt I aktu oskarżenia, w postępowaniu ponownym, w polu badań i rozważań Sądu I instancji powinny znaleźć się tylko te dowody i okoliczności, które są związane z czynem przypisanym oskarżonym w ramach określonych w pkt I wyroku, czyli związane ze sprzedażą (należących do pokrzywdzonej spółdzielni) 590 udziałów w spółce (...), w powiązaniu z ewentualnym nadużyciem uprawnień (lub niedopełnienia obowiązków) i ewentualnym wyrządzeniem szkody majątkowej (w wielkich rozmiarach) pokrzywdzonej spółdzielni w wyniku zaniżenia wartości sprzedawanych udziałów.

W odniesieniu do wyżej określonego obszaru, za trafne uznać należy, podniesione przez obrońców oskarżonych A. B., J. Ż., R. K., B. Z., R. L., A. R. i W. D. zarzuty obrazy przepisów postępowania, w zakresie dotyczące nieokreślenia przy pomocy biegłych sądowych rynkowej wartości 590 udziałów w spółce (...) (zarzut 1 i 2 ostatni akapit) oraz analogiczne zarzuty zawarte w apelacji oskarżyciela posiłkowego, dotyczące zaniechania ustalenia rzeczywistej szkody spółdzielni tzn. ustalenia wymagającego oparcia się o wiadomości specjalne biegłych (pkt 7, 8, 9, 11 teje apelacji), czyli zarzuty wskazujące, mówiąc ogólnikowo, iż kwestia wyrządzenia szkody i określenia jej rozmiarów nie została w postępowaniu pierwszoinstancyjnym należycie wyjaśniona.

Również w apelacji obrońców oskarżonego A. S., słusznie wskazano, (w nawiązaniu do zarzutu z pkt II4 apelacji), iż Sąd I instancji, dokonując wyceny udziałów w spółce (...), popełnił szereg kardynalnych błędów, nie uwzględniając w szczególności realnej wartości tych udziałów (str. 34 apelacji).

Podzielając powyższe zarzuty i argumenty, należy jeszcze raz podkreślić, że ustalenia faktyczne wyroku w zakresie dotyczącym szkody nie mogą być uznane za prawidłowe, zaś sądowa ocena dowodów, w tym zakresie za mieszczącą się w ramach rygorów określonych w art. 7 i 410 k.p.k.

Nie ulega wątpliwości, że dla przypisania sprawcom działania opisanego w art. 296 § 1, 2 i 3 k.k. konieczne jest wypełnienie wszystkich znamion określonych w tych przepisach, do których należy także wyrządzenie szkody w wielkich rozmiarach. Szkada w rozumieniu art. 296 § 1 i 3 k.k. zamyka się uszczerbkiem w majątku danego podmiotu lub utratą spodziewanych korzyści i musi być konkretnie określona w pieniądzu. Oznacza to, że jeżeli zachowania podjęte przez osobę określoną w art. 296 § 1 k.k. (polegające na przekroczeniu uprawnień lub niedopełnieniu obowiązku) nie są uzasadnione, nie są celowe, nie są etyczne bądź są kontrowersyjne, ale w efekcie ich podjęcia nie została spowodowana szkoda majątkowa w wielkich rozmiarach lub też znaczna szkoda majątkowa to nie ma wówczas podstaw do przypisania sprawcy przestępstwa z art. 296 § 1, 2 i 3 k.k.

Ustalenie rzeczywistej wysokości szkody, w aspekcie wartości określonych w art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 5 k.k. lub też w art. 296 § 3 k.k. w zw. z art. 115 § 6 k.k. stanowi zatem istotę rozpoznania niniejszej sprawy. Bez poczynienia precyzyjnych ustaleń w powyższym zakresie nie może być mowy o możliwości przypisania oskarżonym kompletu znamion przestępstwa nadużycia zaufania, opisanych w art. 296 § 1, 2 i 3 k.k. Nie jest niemożliwe przede wszystkim rozstrzygnięcie, czy (tak jak określono w akcie oskarżenia), zachowania przypisane oskarżonym doprowadziły do wyrządzenia szkody w wielkich rozmiarach w rozumieniu art. 296 § 3 k.k. (i odpowiednio 296 § 2 k.k. lub 4 k.k.) czy też była to ewentualnie jedynie znaczna szkoda majątkowa w rozumieniu art. 296 § 1 k.k. (i odpowiednio art. 296 § 2 lub § 4 k.k.), czy też była to szkoda niższa od progu wprowadzonego przez art. 296 § 1 k.k., za którą oskarżeni nie mogą ponosić odpowiedzialności na podstawie przepisów art. 296 k.k.

Dopiero po dokonaniu ustaleń dotyczących realnej wysokości szkody poniesionej przez pokrzywdzoną spółdzielnię - możliwym jest poczynienie dalszych ustaleń koniecznych dla przypisania sprawcom odpowiedzialności za przestępstwo nadużycia zaufania, w szczególności w postaci ustalenia istnienia związku przyczynowego pomiędzy

skutkiem w postaci wyrządzenia szkody określonej w art. 296 § 1 i 3 k.k. a zachowaniem sprawców polegającym na ewentualnym nadużyciu uprawnień lub niedopełnieniu obowiązków oraz ustaleń w obszarze znamion strony podmiotowej zarzucanych im czynów. Chodzi tu o ustalenia dotyczące tego, czy oskarżeni mieli świadomość, że swoim zachowaniem, związanym z nadużyciem uprawnień lub niedopełnieniem obowiązków, wyrządzają pokrzywdzonej spółdzielni szkodę w wysokości określonej art. 296 § 3 k.k. lub chociażby w art. 296 § 1 k.k. (zamiar bezpośredni) lub, czy przynajmniej mieli świadomość możliwości wyrządzenia takiej szkody i na to się godzili (zamiar wynikowy) albo też w przypadku dociekań w zakresie zarzutu określonego w akcie oskarżenia (tj. dotyczącego czynu z art. 296 § 2 k.k.), czy popełnili zarzucany im czyn z zamiarem bezpośrednim, w związku z przypisaniem im działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

Jak wyżej wspomniano, oceny i ustalenia Sądu I instancji dotyczące szkody były wadliwe oraz poczynione w sposób sprzeczny z obowiązującą procedurą i to co do zasady, na dwóch płaszczyznach. Po pierwsze Sąd przeprowadził w tym zakresie wyjątkowo pobieżną ocenę ujawnionych w sprawie dowodów, w postaci wyceny sporządzonej przez rzeczoznawcę majątkowego M. D. (1) tj. biegłą powołaną na zlecenie prokuratury, w zestawieniu z operatami szacunkowymi sporządzonymi przez rzeczoznawcę majątkowego E. J. (1) (objętego aktem oskarżenia wniesionym w niniejszej sprawie).

Po drugie, Sąd oparł swoje ustalenia i wyliczenia dotyczące wysokości szkody na błędnym założeniu, iż wycena nieruchomości zawarta w operatach sporządzonych przez E. J. (1) w latach 2006 – 200, powinna stanowić wyłączną podstawę określenia rzeczywistej wartości 590 udziałów spółki (...), należących do pokrzywdzonej spółdzielni, które (zgodnie z opisem czynu zawartym w pkt I wyroku) miałyby być sprzedane przez likwidatora spółdzielni w sposób stanowiący nadużycie jęgo uprawnień w rozumieniu art. 296 § 1, 2 i 3 k.k.

Odnosząc się do pierwszego aspektu przypomnieć należy przede wszystkim, że jeżeli w sprawie karnej zachodzi konieczność zasięgnięcia wiadomości specjalnych w celu stwierdzenia okoliczności mających znaczenie dla jej rozstrzygnięcia (np. tak jak w niniejszej sprawie wiadomości z zakresu wyceny spółek prawa handlowego i przedsiębiorstw, czy też wyceny nieruchomości stanowiących istotny składnik przedsiębiorstwa), Sąd I instancji nie może arbitralnie zanegować opinii wydanej w tejże sprawie przez jednego biegłego bez powołania innego biegłego. Sąd ma oczywiście prawo do oceny opinii biegłego na równi z innymi dowodami ale musi być to ocena swobodna, a nie dowolna – wykraczająca poza ramy art. 7 k.p.k. Zgodnie z art. 7 k.p.k. Sąd powinien uwzględnić przy ocenie tego rodzaju dowodu m. in. zasady wiedzy, a takową wiedzą specjalistyczną, w zakresie konkretnych specjalności, dysponują biegli. Jeżeli zatem Sąd miałby wątpliwości co do trafności opinii danego biegłego to nie może w sposób instrumentalny odrzucić lub pominąć dowodu z tejże opinii, lecz jest zobowiązany do uzupełnienia tegoż dowodu w sposób określony w art. 201 k.p.k. a więc poprzez wezwanie tego samego biegłego w celu wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości, albo poprzez powołanie innego biegłego lub zespołu biegłych.

W żadnym wypadku jednak Sąd nie ma prawa do zignorowania opinii sporządzonej przez biegłego. A tak stało się w przedmiotowej sprawie, gdzie Sąd I instancji odrzucił wiadomości specjalne, zawarte w opinii sporządzonej przez biegłą rzeczoznawcę M. D. (1), zastępując je swoimi rozważaniami, opartymi o dowód o nieokreślonym statusie, w postaci operatów szacunkowych sporządzonych przez (współoskarżonego w niniejszej sprawie) E. J. (1).

Nie ulega wątpliwości, że operaty szacunkowe sporządzone przez rzeczoznawcę M. D. (1) stanowiącą w przedmiotowej sprawie opinię biegłego (w rozumieniu art. 193 i nast. k.p.k.) albowiem wykonano je w oparciu o postanowienie Prokuratury Rejonowej w Grodzisku Mazowieckim z dnia 22 listopada 2010 r. o powołaniu biegłego (vide k. 1171 w zw. z k. 4079).

Powyższą opinię, stosownie do wymogu art. 333 § 1 pkt 2 k.p.k., zamieszczono w ramach aktu oskarżenia w wykazie dowodów, których przeprowadzenia (ujawnienia) na rozprawie domagał się prokurator (k. 6041). Analiza uzasadnienia aktu oskarżenia wskazuje, że dowód z opinii biegłej rzeczoznawcy M. D. (1) stanowi jeden z kluczowych dowodów obciążających oskarżonych, zaś wartości przedstawione w tej opinii stanowiły podstawę dla skonstruowania i postawienia oskarżonym zarzutów, co do popełnienia przestępstwa nadużycia zaufania, dotyczącego szkody w

wielkich rozmiarach (art. 296 § 2 i 3 k.k.) Dopuszczony w postępowaniu przygotowawczym dowód z opinii biegłej M. D. (1) został w toku postępowania sądowego w trybie art. 394 § 2 k.p.k. w zw. z art. 393 § 1 k.p.k. uznany za ujawniony w całości bez odczytywania i zaliczony w poczet materiału dowodowego (k. 8075v). M. D. (1) jest rzeczoznawcą majątkowym i biegłą z listy biegłych Sądu Okręgowego w Warszawie. W toku postępowania pierwszoinstancyjnego została przesłuchana przez Sąd I instancji w charakterze biegłej i podtrzymała pisemną opinię wydaną w tej sprawie (k. 7068v). W tym stanie rzeczy za zupełnie niezrozumiałe i niewytłumaczalne w świetle przepisów regulujących tryb przeprowadzania dowodów z opinii biegłych (a przy tym cechujące się brakiem lojalności wobec stron procesu), uznać należy stanowisko Sądu I instancji, który bezpodstawnie odstąpił od dokonania merytorycznej oceny ww. opinii i zawartych tam wyliczeń, wprowadzając w to miejsce wyliczenia dokonane przez E. J. (1), który jako osoba objęta oskarżeniem w przedmiotowej sprawie, siłą rzeczy, nie mógł uzyskać statusu biegłego, w rozumieniu art. 193 i nast. k.p.k.

Wiarygodność operatów szacunkowych sporządzonych przez oskarżonego E. J. była kwestionowana w toku niniejszego postępowania przez oskarżycieli, zaś rzetelność wyliczeń zawartych w ww. operatach nie została w żaden sposób zweryfikowana w trybie procesowym w ramach tegoż postępowania, przede wszystkim z uwagi na wyłączenie sprawy w zakresie oskarżonego E. J. do odrębnego rozpoznania. Warto odnotować, że Sąd I instancji wprost nie zawarł w swych rozważaniach stanowiska co do wiarygodności wyliczeń zawartych w operatach wykonanych przez E. J.. Natomiast wyjaśnienia oskarżonego E. J., w których odnosił się on do kwestii prawidłowości tych wyliczeń nie stały się przedmiotem badań i ocen Sądu I instancji, zaś protokoły tych wyjaśnień nie weszły w skład podstawy dowodowej ustaleń faktycznych wyroku (str. 9 – 10 uzasadnienia wyroku).

W tym kontekście nadmienić więc jedynie wypada, że E. J. w swoich wyjaśnieniach, w istocie przyznał się do zaniżania wartości wycenianych nieruchomości wnoszonych operatem przez spółdzielnię do spółki (...), powołuje się na wysokość przyszłej taksy notarialnej i okoliczność by nie obciążać spółki (...) zbytnio wysokością dywidendy wypłacanej udziałowcom, a także by uniknąć kłopotów ze sprzedażą zbyt wysoko wycenionego majątku w przypadku ewentualnej likwidacji tej spółki (k. 4765 – 4766).

Sąd I instancji dostrzegł, iż różnica pomiędzy wyliczeniem M. D. i E. J. jest znaczna – niemal dwukrotna (8.280.315 zł. – operat J., 15.442.000 zł wyliczenia M. D. – str. 61 uzasadnienia).

Zupełnie niedopuszczalne było w tym przypadku przyjęcie przez Sąd I instancji łącznej wartości nieruchomości wniesionych aportem w do spółki (...) oparciu o wyliczenia wykonane przez E. J., z powołaniem się na wynikającą z art. 5 § 2 k.p.k. zasadę in dubio pro reo – „jako korzystniejszej dla oskarżonego w porównaniu do wyliczeń drugiego rzeczoznawcy M. D. (1)” (str. 62 uzasadnienia).

Zgodnie z jednolitym poglądem doktryny i orzecznictwa, reguła określona w art. 5 § 2 k.p.k. ma zastosowanie dopiero wówczas gdy wątpliwości występujących w sprawie nie można rozstrzygnąć przy pomocy narzędzi jakimi dysponuje Sąd, czyli poprzez kontynuowanie postępowania dowodowego i ocenę dowodów przez pryzmat zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.

Wątpliwości występujące w danej sprawie można rozstrzygać na korzyść oskarżonego dopiero wówczas, gdy mimo przeprowadzenia postępowania dowodowego w sposób pełny i wyczerpujący oraz mimo poddania ocenie wszystkich dowodów zgodnie z regułami określonymi w art. 7 k.p.k., nadal pozostały nierozstrzygalne wątpliwości. Sytuacja taka w niniejszej sprawie, odnośnie oszacowania wysokości szkody, nie miała miejsca, chociażby (o czym była już mowa), w związku z odstąpieniem od wprowadzonego przez art. 201 k.p.k., wymogu sporządzenia kolejnych opinii w tym zakresie.

Odnosząc się do drugiej ze wskazanych na wstępie płaszczyzn wadliwości rozumowania Sądu I instancji, w zakresie ocen i ustaleń dotyczących kwestii wyrządzenia szkody przez oskarżonych, zauważyć przede wszystkim należy, że w kontekście kształtu rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku – gdzie przypisano oskarżonym jedynie działanie związane z kupnem – sprzedażą 590 udziałów pokrzywdzonej spółdzielni w spółce (...) (wycenionych poniżej rzeczywistej wartości) – obowiązkiem tego Sądu było poczynienie dodatkowych ustaleń (wymagających wiadomości

specjalnych z zakresu wyceny przedsiębiorstw i spółek prawa handlowego), w celu określenia rzeczywistej wartości rynkowej tych udziałów w dacie ich sprzedaży (tj. w lutym 2010 r.), a nie ograniczenie się w tej mierze wyłącznie do wyliczenia wartości aportu wniesionego do spółki, w oparciu o wycenę nieruchomości sporządzoną w latach 2006 – 2007. Nie można bowiem wykluczyć na obecnym etapie postępowania ani tego, że (jak wywodzi oskarżyciel posiłkowy) wartość rynkowa owych udziałów była w 2010 r. wiele większa od wartości wyliczonej w operacie szacunkowym za lata 2006 – 2007, ani też z drugiej strony tego, że wartość rynkowa tychże udziałów była niższa od wartości za którą udziały zostały sprzedane przez likwidatora - co w zasadzie podważałoby możliwość przypisania oskarżonym sprawstwa czynu z art. 296 k.k.

Już chociażby z omawianych wyżej względów zaskarżony wyrok Sądu I instancji, w odniesieniu do czynu z art. 296 § 2 i 3 k.k., nie mógł się ostać, a jego konwalidacja w tym zakresie, wymagająca przeprowadzenia rozległego postępowania dowodowego, przekraczała znacząco ramy postępowania odwoławczego. Sąd odwoławczy nie dostrzegł przy tym potrzeby szczegółowego odnoszenia się do wszystkich zarzutów i argumentów podnoszonych w środkach odwoławczych, gdyż te które omówiono powyżej były wystarczające do wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym (art. 436 k.p.k.).

Wszelako, nie przesądzając, kierunku rozstrzygnięcia w postępowaniu ponownym, stwierdzić należy, że Sąd I instancji będzie zobligowany nie tylko do powtórnego przeanalizowania kwestii związanych z ustaleniem rozmiarów ewentualnej szkody w majątku pokrzywdzonej spółki, ale i też do szczegółowego zbadania i rozważenia szeregu sygnalizowanych w apelacjach obrońców oskarżonych zagadnień i wątpliwości, odnoszących się do pozostałych znamion strony przedmiotowej i podmiotowej zarzucanego oskarżonym czynu zabronionego z art. 296 § 2 i 3 k.k.

W szczególności dotyczy to konieczności precyzyjnego wyjaśnienia kwestii ewentualnego nadużycia uprawnień poprzez niedopełnienie obowiązków przez likwidatora pokrzywdzonej spółdzielni w procesie przekształcania tej spółdzielni w spółkę prawa handlowego, w tym ustalenia czy istotnie (tak jak przyjął to Sąd I instancji decyzją) o sprzedaży 590 udziałów w spółce (...) została podjęta wbrew zaakceptowanemu przez Zebranie Przedstawicieli Spółdzielni trybowi przekształcenia.

Obrońcy oskarżonego A. S. kwestionują w swojej apelacji powyższe założenie wskazując, iż A. S. sprzedając ww. udziały nie naruszył żadnego z postanowień uchwały Zebrania Przedstawicieli Spółdzielni, stanowiącej podstawę procesu jej przekształcania w spółkę [zarzut II 3)]. Z drugiej jednak strony nie można pominąć w analizie powyższego zagadnienia okoliczności, że w ramach prezentacji modelu tegoż przekształcania, członkom spółdzielni przedstawione były materiały, zgodnie z którymi, przekazanie majątku spółdzielni pozostałego po likwidacji w postaci 100% udziałów w spółce (...) (czyli w istocie owych 590 udziałów, o których mowa w akcie oskarżenia) – nastąpi na rzecz członków spółdzielni w sposób określony uchwałą ostatniego Walnego Zgromadzenia Spółdzielni (np. k. 1110).

W przypadku stwierdzenia, że doszło w tym przypadku do nadużycia udzielonych uprawnień przez osobę zobowiązaną do zajmowania się sprawami majątkowymi likwidowanej spółdzielni, lub do niedopełnienia obowiązków ciężących na tej sobie, niezbędnym jest ustalenie związku przyczynowego pomiędzy takim działaniem (zaniechaniem) a ewentualną szkodą. Już w tym jednak miejscu zauważyć należy, że możliwości dokonania ustaleń, co do istnienia takiegoż związku, nie niweluje (podnoszona przez obrońców A. S.) okoliczność, że zbycie ww. udziałów nie było sprzeczne z interesem spółdzielni, gdyż zdaniem skarżących w przypadku umorzenia udziałów należących do spółdzielni w spółce (...) spółdzielnia ta nie uzyskaby w ogóle środków niezbędnych dla zaspokojenia roszczeń spółdzielców, którzy nie objęli udziałów w spółce (str. 2, str. 30 apelacji). Skoro bowiem likwidator spółdzielni zdecydował się jednak na dokonanie sprzedaży ww. udziałów (rezygnując tym samym z ich umorzenia), to - w sytuacji gdyby sprzedaż ta odbyła się po cenach zaniżonych i odbiegających od rzeczywistych cen rynkowych - decyzja taka musiałaby być uznana za pozostającą w związku przyczynowym z uszczupleniem majątku spółdzielni, który w tym przypadku byłby równy różnicy pomiędzy wartością rynkową udziałów, a wartością jaką uzyskano z ich sprzedaży.

Nie ma też, wbrew zarzutom i argumentom przedstawionym w apelacjach obrońców oskarżonych, wpływu na kształt ustaleń faktycznych (zarówno w zakresie istnienia ewentualnej szkody jak i związku przyczynowego pomiędzy

zachowaniem oskarżonych a szkodą w rozumieniu art. 296 § 2 i 3 k.k.) okoliczność, iż majątek spółdzielni wniesiony aportem do spółki (...), w sensie cywilno – procesowym, nie przestał być własnością spółdzielni albowiem (co wynika z wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie sygn. akt V Ca 1746/15), czynności rozporządzające były w tym zakresie nieważne z mocy prawa ex tunc.

Szkodą majątkową w tego typu przestępstwach będą bowiem każde nieuzasadnione uszczuplenie stanu majątkowego pokrzywdzonego podmiotu, niezależnie od tego czy na skutek działań podejmowanych przez pokrzywdzonych na drodze cywilno – procesowej dojdzie w efekcie do wyrównania tej szkody, czy też do zmiany stanu prawnego leżącego u podstaw jej powstania, zaś skuteczność tych działań nie wyłącza bezprawności wcześniejszych zachowań sprawców, wyczerpujących znamiona określone w art. 296 § 1, 2 i 3 k.k. W przeciwnym razie należałoby przyjąć paradoksalne założenie, że sprawcy czynów wyczerpujących znamiona określone w art. 296 k.k. pozostawiliby bezkarni, jeżeli w ramach procesów cywilnych dochodziłoby o wydawania rozstrzygnięć korzystnych dla pokrzywdzonych, które likwidowałyby stan prawny, umożliwiając w wcześniejszym czasie dokonanie takich czynów.

Na częściową akceptację zasługują natomiast te uwagi zawarte w apelacjach obrońców oskarżonych, które odnoszą się wprost do ustaleń faktycznych wyroku dotyczących strony podmiotowej czynów przypisanych oskarżonym. Sąd rozpoznający sprawę ponownie winien zatem, uwzględniając powyższe uwagi, szczegółowo zbadać i rozważyć czy oskarżeni członkowie Rady Nadzorczej Spółdzielni mieli świadomość tego, że działania podjęte przez likwidatora spółdzielni stanowią (tak jak to ustalono w zaskarżonym wyroku) nadużycie udzielonych mu uprawnień (lub niedopełnienie obowiązków).

Należy w tym kontekście, mieć na względzie niekwestionowaną w dotychczasowym postępowaniu okoliczność, iż pozostali oskarżeni nie zostali zapoznani z treścią e-maila z dnia 23 stycznia 2010 r. kierowanego do oskarżonego A. S., w którym T. F. ostrzegął go przed dokonywaniem sprzedaży ww. 590 udziałów z wolnej ręki, wskazując, iż uzyskana za nie kwota powinna wynieść „kilka milionów” (k. 5262). Oskarżony A. S. sprzedał ww. udział pozostałym oskarżonym i innym osobom wymienionym w wyroku w lutym 2010 r. za kwotę łącznie 590.000 zł tj. po 1.000 zł za 1 udział.

Jest przy tym oczywistym, iż w odniesieniu do powyższych oskarżonych Sąd winien zbadać, czy po ich stronie istniała świadomość nie tylko tego, że likwidator spółdzielni sprzedając im ww. udziały nadużył swoich uprawnień, ale też rozważyć, czy wiedzieli oni o tym, że poprzez nabycie tych udziałów (po ewentualnie zaniżonych cenach) wyrządzają oni, wspólnie i w porozumieniu, szkodę majątkową pokrzywdzonej spółdzielni i to szkodę w wielkich rozmiarach.

Przy tym, w przypadku przypisania (tak jak w zaskarżonym wyroku) wszystkim oskarżonym czynu zabronionego, określonego w art. 296 § 2 i 3 k.k. niezbędnym jest wykazanie, że został on popełniony z zamiarem bezpośrednim – tj. że sprawcy, działając w celu osiągnięcia korzyści, majątkowej chcieli tego, by poprzez zachowanie stanowiące nadużycie uprawnień, została wyrządzona szkodą majątkowa w wielkich rozmiarach.

Na zakończenie rozważań poświęconych rozstrzygnięciu z pkt I wyroku (dotyczącego popełnienia przez oskarżonych przestępstwa określonego w art. 296 § 2 i 3 k.k.) ponownie wskazać należy, że większość zarzutów zawartych w apelacji oskarżyciela posiłkowego, odnoszących się do tegoż rozstrzygnięcia nie zasługuje na akceptację. Generalnie rzecz ujmując, Sąd odwoławczy podziela stanowisko Sądu I instancji wskazujące, że zachowania wszystkich oskarżonych (w tym likwidatora pokrzywdzonej spółdzielni A. S.), w ramach tzw. I i II etapu przekształcenia tejże spółdzielni w spółkę prawa handlowego, nie wyczerpywały znamion czynu zabronionego opisanego w art. 296 § 1, 2 i 3 k.k. przede wszystkim, ze względu na brak świadomości, co do tego, iż realizacja (nieważnych z mocy prawa) uchwał Zebrania Przedstawicieli Spółdzielni może stanowić nadużycie uprawnień (lub niedopełnienie obowiązków), którego skutkiem będzie wyrządzenie szkody majątkowej tejże spółdzielni poprzez (jak to ujęto w akcie oskarżenia) bezprawne wprowadzenie (wniesienie aportem do spółdzielni (...)) majątku spółdzielni o wartości 15.422.000 zł.

Działania oskarżonych należy w tym zakresie oceniać z punktu widzenia posiadania przez nich wiedzy i świadomości prawnej, w dacie ich podejmowania, a nie z punktu widzenia wniosków płynących z treści rozstrzygnięcia zapadłego na płaszczyźnie cywilno – prawnej, w późniejszym okresie.

Należy nadmienić, że kwestia prawidłowości procesu przekształcania spółdzielni w spółkę była przedmiotem rozbieżnych ocen sądów cywilnych, a sama procedura tegoż przekształcenia została opracowana przez profesjonalną kancelarię doradztwa (...).

Z analogicznych względów nieuprawniony jest zarzut oskarżyciela posiłkowego, dotyczący objęcia przez spółdzielnię w spółce (...) udziałów o wartości niższej od wartości wprowadzonego do tej spółki aportu. Możliwość obejmowania udziałów po cenie wyższej od wartości nominalnej dopuszcza bowiem art. 154 § 2 k.s.h. a przeprowadzenie takiej operacji nie może być w związku z tym traktowane jako wyrządzenie szkody w mieniu spółdzielni.

Wbrew zarzutom apelacji oskarżyciela, za szkodę majątkową w niniejszej sprawie nie może być również uznana utrata przez spółdzielnię wpływów z czynszów z nieruchomości wniesionych aportem do spółki. Powyższe okoliczności nie stanowiły przedmiotu teże sprawy i nie zostały objęte zarzutami aktu oskarżenia, a więc ich badanie i rozstrzygnięcie w tym zakresie stanowiłoby wyjście poza ramy skargi oskarżyciela publicznego. Rozliczenia z tytułu ww. czynszów mogą być natomiast rozstrzygane, nie na gruncie prawa karnego ale w drodze cywilno – procesowej.

Uchylając zaskarżony wyrok w pkt I, co do czynu z art. 296 § 2 i 3 k.k. z pkt I aktu oskarżenia, Sąd Apelacyjny nie dostrzegł podstaw pozwalających na utrzymanie tegoż wyroku w mocy lub też na zmianę tegoż wyroku, w odniesieniu do pozostałych czynów przypisanych oskarżonym A. S. i B. Z. w pkt II i III wyroku tj. czynów z art. 263 § 2 k.p.k.

Sąd I instancji nie przeprowadził bowiem jakiegokolwiek analizy i oceny wyjaśnień ww. oskarżonych, w których powoływali się oni m. in. na brak świadomości co do tego, iż broń gazowa, którą posiadali od wielu lat została w międzyczasie objęta reglamentacją na mocy ustawy z dnia 21 maja 1999 r.

Obrońcy oskarżonych słusznie podnoszą, że kwestia świadomości i zamiaru jest w tej mierze kluczowa dla przypisania oskarżonym sprawstwa i winy w zakresie czynów z art. 263 § 2 k.k. opisanych w pkt II i III wyroku.

Natomiast rozważania Sądu I instancji w zupełności pomijają powyższe zagadnienia ograniczając się do stwierdzenia faktu ujawnienia w domach oskarżonych przedmiotów objętych zakazem (str. 69 uzasadnienia). Brak ocen i ustaleń Sądu, w obszarze dotyczącym świadomości i zamiaru oskarżonych, w odniesieniu do czynów przypisanych im w pkt II i III wyroku powoduje, że wyrok w tej części nie poddaje się kontroli instancyjnej i w związku z tym, że sprawa również w ww. zakresie (podobnie jak co do czynu z pkt I) winna być rozpoznawana ponownie przez Sąd I instancji.

Wyrok został uchylony także w zakresie dotyczącym oskarżonego R. K. (1) i sprawa w tym zakresie, ze względu na śmierć oskarżonego, została umorzona w trybie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. i art. 458 k.p.k.

Z tych względów Sąd Apelacyjny orzekł jak na wstępie.